

OFFICIELLA PROVTAGNINGSMETODER SOM SKALL ANVÄNDAS VID KONTROLL AV GÖDSELFABRIKAT

A. Provtagningsmetod för EEG-gödselmedel och andra än biologiska gödselmedel samt sådana kalkningsämnen som är avsedda att användas som jordförbättringsmedel (motsvarar standarden SFS 5698).

INLEDNING

Korrekt provtagning är en krävande uppgift som fordrar stor noggrannhet.

Vid den officiella kvalitetskontrollen av gödselmedel bör provet vara tillräckligt representativt.

Provtagarna skall noggrant tillämpa följande provtagningsmetod. Metoden skall tillämpas på EEG-gödselmedel och andra än biologiska gödselmedel samt på sådana jordförbättringsmedel som är avsedda att användas som kalkningsämnen.

1. ÄNDAMÅL OCH TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Prov som är avsedda för officiell kontroll av kvaliteten och sammansättningen av gödselmedel och sådana kalkningsämnen som är avsedda att användas som jordförbättringsmedel tas enligt den metod som beskrivs nedan. Prov som erhållits på detta sätt skall anses vara representativa för hela den mängd som skall kontrolleras. Metoden tillämpas på såväl fasta som flytande gödselmedel.

2. PROVTAGARE

Provtagning får utföras av kontrollcentralen för växtproduktion samt av auktoriserade provtagare och auktoriserade kontrollörer som utför sina uppgifter under tjänstemannaansvar. Kontrollcentralen för växtproduktion kan vid förhinder för en auktoriserad provtagare eller kontrollör förordna en ojävig person att tillfälligt ta prov. Även en tull- eller polismyndighet får ta prov i enlighet med de anvisningar som kontrollcentralen för växtproduktion meddelar särskilt för varje fall.

3. DEFINITIONER

Kontrollparti: En produktmängd som förväntas ha enhetliga kvalitetskännetecken. Om hela produktmängden har enhetliga kvalitetskännetecken, består kontrollpartiet av hela produktmängden.

Stickprov: En mängd som tagits från en punkt i kontrollpartiet.

Samlingsprov: En samling stickprov som tagits från samma kontrollparti.

Reducerat prov: En sådan representativ del av samlingsprovet som erhållits från samlingsprovet genom reducering.

Slutligt prov: Ett representativt prov som erhållits genom ytterligare delning av det reducerade provet.

4. UTRUSTNING

4.1. Provtagningsutrustningen skall vara tillverkad av material som inte kan påverka egenskaperna hos de produkter som skall provas.

4.2. Utrustning för provtagning av fasta gödselmedel

4.2.1. Manuell provtagning

- 4.2.1.1. En flatbottnad skovel med vertikala sidor.
- 4.2.1.2. Ett provtagningsspjut med en sammanhängande skåra eller med olika fack. Spjutets dimensioner bör stå i rätt förhållande till kontrollpartiet (behållarens djup, säckformat, osv.) och partikelstorleken i gödselmedlet.
- 4.2.2. *Mekanisk provtagning*
Godkänd mekanisk utrustning får användas för provtagning av gödselmedel under förflyttning.
- 4.2.3. *Provdelare*
Utrustning som är avsedd att dela upp provet i lika stora delar får användas för tagning av stickprov och för beredning av reducerade och slutliga prov.
- 4.3. **Rekommenderad utrustning för provtagning av flytande gödselmedel**
- 4.3.1. *Manuell provtagning*
Öppet rör, sond, flaska eller annan lämplig utrustning för tagning av slumpmässiga prov från kontrollpartiet.
- 4.3.2. *Mekanisk provtagning*
Godkänd mekanisk utrustning kan användas för provtagning av oförpackade flytande gödselmedel.

5. KVANTITATIVA KRAV

5.1. Kontrollparti

Kontrollpartiet skall vara av sådan storlek att man kan ta prov var som helst ur kontrollpartiet.

5.2. Stickprov

5.2.1.	<i>Fasta gödselmedel i lös vikt eller flytande gödselmedel i behållare på mer än 100 kg</i>	<i>Minsta antal stickprov</i>
5.2.1.1.	Kontrollpartier som inte överstiger 2,5 ton:	sju
5.2.1.2.	Kontrollpartier större än 2,5 ton men högst 80 ton:	$\sqrt{20 \times \text{det antal ton som kontrollpartiet utgör}}^{(1)}$
5.2.1.3.	Kontrollpartier större än 80 ton:	40
5.2.2.	<i>Förpackade fasta eller flytande gödselmedel i förpackningar på högst 100 kg</i>	<i>Minsta antal förpackningar som kontrolleras och av vilka stickprov tas</i> ⁽²⁾
5.2.2.1.	Förpackningar på mer än 1 kg	
5.2.2.1.1.	Kontrollpartier på mindre än 5 förpackningar:	alla förpackningar
5.2.2.1.2.	Kontrollpartier på 5 — 16	

⁽¹⁾ Om det erhållna talet är ett bråk, skall det avrundas till närmaste heltal.

⁽²⁾ Om förpackningens vikt är högst 1 kg, skall stickprovet ha vikten av en originalförpackning.

	förpackningar:	fyra
5.2.2.1.3.	Kontrollpartier på 17 — 400 förpackningar:	$\sqrt{\text{det antal förpackningar som kontrollpartiet utgör}^{(1)}}$
5.2.2.1.4.	Kontrollpartier större än 400 förpackningar	20
5.2.2.2.	Förpackningar på högst 1 kg:	fyra
5.3.	Samlingsprov	
	Ett samlingsprov för varje kontrollparti räcker. Totalvikten av de stickprov som ingår i samlingsprovet skall vara minst följande:	
5.3.1.	<i>Fasta gödselmedel i lös vikt eller flytande gödselmedel i behållare större än 100 kg:</i>	4 kg
5.3.2.	<i>Förpackade fasta gödselmedel eller flytande gödselmedel i förpackningar på högst 100 kg</i>	
5.3.2.1.	Förpackningar på mer än 1 kg:	4 kg
5.3.2.2.	Förpackningar på högst 1 kg:	Vikten av fyra originalförpackningar
5.3.3.	<i>Prov av ammoniumnitratgödselmedel: enligt bilaga II till direktiv 80/876/EEG</i>	75 kg
5.4.	Slutligt prov	
5.4.1.	<i>Fasta och flytande gödselmedel</i>	
	Det slutliga provet erhålls från samlingsprovet, som reduceras vid behov. Minst ett slutligt prov skall analyseras. Det slutliga prov som bereds för analys skall väga minst 500 g.	
5.4.2.	<i>Det slutliga provet av ammoniumnitratgödselmedel erhålls från samlingsprovet, som reduceras vid behov.</i>	
5.4.2.1.	Det slutliga provets minimivikt för andra bestämmningar än detonationssäkerhetsprov:	1 kg
5.4.2.2.	Det slutliga provets minimivikt för detonationssäkerhetsprov:	25 kg
6.	ANVISNINGAR OM TAGNING, BEREDNING OCH FÖRPACKNING AV PROV	
6.1.	Allmänt	
	Proven skall tas och beredas utan dröjsmål och så att proven är så representativa som möjligt. För flytande gödselmedel skall kontrollpartiet om möjligt kunna blandas före provtagningen.	
	Instrument och material som kommer i beröring med proven skall vara rena och torra.	

⁽¹⁾ Om det erhållna talet är ett bråk, skall det avrundas till närmaste heltal.

6.2. **Stickprov**

Stickprov skall tas slumpvis i hela kontrollpartiet. De skall vara av ungefär samma storlek.

6.2.1. *Fasta gödselmedel i lös vikt eller förpackade flytande gödselmedel i behållare större än 100 kg*

Kontrollpartiet delas slumpvis upp i flera ungefär lika stora delar. Antalet delar väljs så att det motsvarar antalet stickprov enligt 5.2. Av varje del tas minst ett stickprov. Om det inte går att följa kraven i 5.1 vid provtagning av oförpackade fasta gödselmedel eller flytande gödselmedel i behållare större än 100 kg (kravet på kontrollpartiets storlek uppfylls inte), tas proven när kontrollpartiet förflyttas, dvs. vid lastning eller lossning. Även i detta fall tas proven från slumpvis utvalda delar enligt beskrivningen ovan.

6.2.2. *Förpackade fasta gödselmedel eller förpackade flytande gödselmedel i behållare mindre än 100 kg.*

Det antal förpackningar eller behållare som enligt 5.2. behövs för provtagningen väljs ut. Av var och en av dem tas ett stickprov. Provet kan tas bäst, om förpackningarna eller behållarna kan tömmas för detta ändamål.

6.3. **Beredning av samlingsprov ⁽¹⁾**

Samplingsprovet bereds genom att stickproven blandas.

6.4. **Beredning av slutligt prov**

Materialet i samlingsprovet blandas omsorgsfullt. Klumpar i fast gödselmedel och eventuella fällningar i flytande gödselmedel söndras. De får inte avlägsnas från samlingsprovet.

Vid behov reduceras samlingsprovet först till ungefär två kilos (reducerat prov), antingen med en mekanisk provdelare eller genom att följa principen om delning i fyra delar.

Därefter bereds minst tre prov med iakttagande av vad som i 5.4. bestäms om det slutliga provets storlek. Varje prov läggs i en officiell provpåse (två påsar på varandra används) antingen som sådant (fasta gödselmedel) lufttätt förslutet eller förpackat i en särskild plastflaska (flytande gödselmedel). Vid hanteringen av proverna skall försiktighetsåtgärder vidtas för att provets egenskaper inte skall förändras under hanteringen.

Prov av ammoniumnitratgödselmedel skall förvaras vid temperaturer mellan 0 —25° C.

7. **FÖRPACKNING AV SLUTLIGA PROV**

Provpåsarna förses med en etikett som innehåller identifikationsuppgifterna och som läggs mellan påsarna som ligger på varandra. Påsarna förseglas så att de inte kan öppnas utan att förseglingen skadas.

8. **PROVNINGSPROTOKOLL**

Ett provningsprotokoll förs över varje provtagning, så att varje kontrollparti kan identifieras lätt och tillförlitligt.

⁽¹⁾ Alla klimpar skall söndersmulas (vid behov genom att de tas ur provet och placeras tillbaka söndersmulade i provet).

9. SÄNDANDE AV PROV

Av varje kontrollparti sänds minst ett slutligt prov så snabbt som möjligt till kontrollcentralen för växtproduktion, lantbrukskemiska avdelningen, för analys.

B. Provtagningsmetod för andra gödselfabrikat

Som provtagningsmetod användes kontrollcentralens för växtproduktions vederbörliga provtagningsmetod.